د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جریده کې د خپرېدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د میاشتې (۸)
پرله پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشيح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئـيس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامـه او د افغـانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغۍ په هيله ، نـوی اساسـي قـانون چـې د ۱۳۸۲ هجـري لمريـز کـال د لينـدۍ لـه ۲۲ څخه د مرغـومې تـر ۱۴ نېټـې پـورې پـه کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مـادو کې د رأيـو پـه اتفـاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعـلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تـر څـو دغـه اساسي قـانون د اسلام د مبـين ديـن د حکمونـو پـه رعـايت سره دملـي يـووالي د ټينګښـت ، د دموکراسـۍ د هدفـونو د تحقـق د مدني ټولنې د جـوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصـادي ، اجتمـاعي ، سياسـي او فرهنګي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنـــام خـــداوند بـزرگ و بـه آرزوی سعادت مردم نـجيب و صلـح دوسـت افغـانسـتـان، قـانـون اساسی جديـد را کـه توسط لـويه جـرگـهٔ تـاريخـی ۲۲ قـوس الــی ۱۴ جـدی ۱۳۸۲ هجـری شمسـی، مـنعقدهٔ شـهر کابـل در ۱۲ فصـل و ۱۶۲ مــاده بـه اتفـاق آرا تصـويب گرديـد ، توشيح و انفـاذ آنرا اعلام می دارم.

از بـارگـاه خداونـد متـعال اسـتدعا دارم تـــا ايـن قـانون اساسـی بـا رعايـت احکـام ديـــن مبـين اسـلام، تحکـيم وحـدت ملـــی، تـــحقق اهـداف دمـوکراسـی، اعمـار جامعـهٔ مدنی، رفـــاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سـياسـی و فـرهنگـی، مـشعل راه دولـت و مـردم کـشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او ورورولي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين کړي.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گـــــرديده، صـــــلح، بــرابـــری و بــرادری را بـــين ملــت افغانســتان تأمين نمايد.

و من الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمسـی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست			فهرست قانون اساسی افغانستان		
عنوان	د مادو شمېر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
سریزه		۱	مقدمه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱ مادې)	۳	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادې)	۱۰	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	۲۶	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادې)	۵۵	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	۷۱	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علي سید الانبیاء و المرسلین محمد (ﷺ) و علی آله و اصحابه اجمعین.

سریزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (ﷻ) پرسپیڅلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سربښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستایلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (ﷻ) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها ، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد ؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلامیې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټینګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکمیت او ځمکنۍ بشپړتیا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې، پرقانونیت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزادیو د تأمین په منظور؛

■ د هېواد د سیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سیدونکیو ته د یو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپیریال د تأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبیت په منظور؛

د هېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمین آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمین زندگی مرفه و محیط زیست سالم برای همه ساکنان این سرزمین؛

■ و سرانجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضیات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازيو له لارې د يو زرو درې سوه دوه اتيا يم لمريز هجري کال د مرغومي د مياشتې په څوارلسمه نيټه د کابل په ښار کې تصويب کړ.

از طريق نمايندگان منتخب خود درلويه جرگۀ مؤرخ چهاردهم جدی سال يک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر کابل تصويب کرديم.

لومړی فصل
دولت

فصل اول
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بيليدونکی اسلامي جمهوري دولت دی.

مادۀ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه می باشد.

دوه يمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپيڅلی دين دی.

د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروۍ او د خپلو ديني مراسمو په اجرأ کې د قانون د حکمونو په حدودوکې آزاد دي.

مادۀ دوم:
دين دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دين مقدس اسلام است.

پيروان ساير اديان در پيروی از دين و اجرای مراسم دينی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

دريمه ماده:
په افغانستان کې هيڅ قانون نشي کولای چې د اسلام دسپيڅلي دين د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

مادۀ سوم:
در افغانستان هيچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احکام دين مقدس اسلام باشد.

څلورمه ماده:
په افغانستان کې ملي حاکميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول

مادۀ چهارم:
حاکميت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد که به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقيم يا توسط نمايندگان خود آن را اعمال می کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعيت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يی، نورستانی، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوی وساير اقوام می باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمۀ افغان اطلاق می شود.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگی توسط قانون تنظيم می گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادۀ پنجم:

تطبيق احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی و تأمين امنيت و قابليت دفاعی کشور از وظايف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيموکې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت پر بنسټ ديوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

مادۀ ششم:

دولت به ايجاد يک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمايت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمين وحدت ملی، برابری بين همه اقوام و قبايل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

اوومه ماده:

دولت د ملگرو ملتونو د منشور، د بين الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلاميې رعايت کوي.

مادۀ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بين الدول، ميثاق های بين المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلاميۀ جهانی حقوق بشر را رعايت می کند.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوی کوي.

دولت از هر نوع اعمال تروريستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسکرات جلوگيری می کند.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سياست دخپلواکۍ، ملي گټو او ځمکنۍ بشپړتيا په ساتلو، نه مداخلې، ښه گاونډيتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظيموي.

مادۀ هشتم:

دولت سياست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تماميت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظيم می نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زیرمې او لرغوني آثار د دولت ملکیت دي.

د دولت د ملکیتونو ساتنه او اداره او له طبیعي زیرمو او نورو عامه ملکیتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادۀ نهم:
معادن و سایر منابع زیر زمینی و آثار باستانی ملکیت دولت می باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبیعی و سایر املاک عامه توسط قانون تنظیم می گردد.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړېې کوي او مصؤنیت یې تضمینوي.

مادۀ دهم:
دولت، سرمایه گزاریها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصؤنیت آنها را تضمین می نماید.

یوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادۀ یازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ایجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظیم میگردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول، د هېواد د پولي سیاست طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحیت دی.

مادۀ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرګې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمیږي.

دیارلسمه ماده:
دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبګرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

څوار لسمه ماده:
دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزګرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبیرونه نیسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادهٔ سیزدهم:
دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادهٔ چهاردهم:
دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپیریال د خوندي کولو ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

مادهٔ پانزدهم:
دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنګلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

شپاړسمه ماده:
د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني، پامیري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني او یا پامیري ژبو څخه پر یوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دریمه رسمي ژبه ده، د تطبیق ډول یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پیاوړتیا او پراختیا لپاره اغیزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډیو او تلویزیون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کیږي.

مادهٔ شانزدهم:
از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېواد د تقويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لياري تنظيمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ له: دريو تور، سور او زرغون رنگه ټوټو څخه جوړ دی. درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنگ سور د هغه د اوږدو نيمايي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پرځای شوی دی.

دافغانستان د دولت ملي نښان له سپين رنگي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه

مادۀ هفدهم:
دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعليمات دينی، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دينی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادۀ هجدهم:
مبدأ تقويم کشور بر هجرت پيغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقويم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطيل عمومی است، ساير رخصتی ها توسط قانون تنظيم می گردد.

مادۀ نزدهم:
بيرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سياه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفيد می باشد که در دو گوشه آن دو بيرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې یې د لاالـه الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پرې راګرځول شوي دي.

له بیرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

یوویشتمه ماده:
د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارینه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لاالـه الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

در ويشتمه ماده:
ژوند د خدای (ج) بخښنه او د انسان طبيعي حق دی، هيڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بيست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبيعی انسان است، هيچ شخص بدون مجوز قانونی از اين حق محروم نمی گردد.

څلېرويشتمه ماده:
آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لياري تنظيمېږي حدودنه لري.

مادۀ بيست و چهارم:
آزادی حق طبيعی انسان است. اين حق جز آزادی ديگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظيم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمايت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادۀ بيست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

تورن چې د باصلاحيته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم عليه ثابت نه شي، بې ګناه ګڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحيت محکوم عليه قرار نگيرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ويشتمه ماده:
جرم يو شخصي عمل دی.

مادۀ بيست و ششم:
جرم يک عمل شخصی است.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پر هغه باندې د جزاء تطبيق بل هيچاته سرايت نه کوي.

تعقيب، گرفتاری يا توقيف متهم و تطبيق جزا بر او به شخص ديگری سرايت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ویشتمه ماده:
هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبیدای، نیول کیدای او یا توقیفېدای نه شي.

هیچاته سزا نشي ورکول کیدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

مادۀ بیست و هفتم:
هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار و یا توقیف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمۀ با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

اته ویشتمه ماده:
د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کیدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

مادۀ بیست و هشتم:
هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

نهه ویشتمه ماده:
د انسان تعذیب منع دی.

هیڅوک نه شي کولای چې له بل

مادۀ بیست و نهم:
تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر ورکړي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

مادهٔ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

مادهٔ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولــــت پــــه جنـــــايي پيښــو كــې د بېــوزلــــي مـــتهم لپـــاره مدافـــع وكـــيــل ټاكي.

دولـــت در قضايـــاى جنايـــى بـراى متـهــم بــى بضـاعـت وكيــل مــدافع تعيين مى نمايد.

د مـتهم او د هغــه د وكيــل تــر مــنځ مكـالمات، مراسلات او مخـابرات لـه هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

محرميــت مكـــالمات، مراســلات و مخابرات بين متهم و وكيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن مى باشد.

د مدافع وكيلانـو وظـايف او واكونـه د قانون له لياري تنظيمېږي.

وظايف و صلاحيت هاى وكلاى مدافع توسط قانون تنظيم مى گردد.

دوه دېرشمه ماده:
پـور د پـوروړي د آزادۍ د سـلبيدو يـا محدودېدو سبب كيداى نشي.

مادۀ سى و دوم:
مـديون بـودن شخص موجب سلب يـا محدود شدن آزادى وى نمى شود.

د پـور د بيرتـه اخيسـتلو لارې چارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

طـرز و وســايل تحصـيل ديـن توســط قــانـون تنظيـم ميگردد.

دري دېر شمه ماده:
د افغانســتان اتبــاع د انتخــابولو او د انتخابېدلو حق لري.

مادۀ سى و سوم:
اتباع افغانستـان حق انتخـاب كـردن و انتخاب شدن را دارا مى باشند.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

شـرايـط و طـرز استفاده از ايـن حــق تـوســط قانون تنظيم ميـگردد.

څلور دېرشمه ماده:
د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

مادۀ سى و چهارم:
آزادى بيــان از تعـرض مصؤن است.

هـر افغـان حـق لـري چـې خپـل فكـر د ويـــنا ، ليكنــې، انځـور او يــا نـورو وسيــلو لــه لارې، پــه دې اساســي قــانــون كــې د راغلــو حكمونــو پــه

هر افــغــان حــق دارد فـكـر خـود را بــه وســيـلـه گـفـتـار، نـوشـتـه، تـصـويـر و يــا وسـايــل ديگــر، بــا رعـايــت احــكام منـدرج ايـن قــانون اساسـى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعايت، څرګند کړي.

اظهار نمايد.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی ، بپردازد.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لیارې تنظيمېږي.

احکام مربوط به مطابع، راديو و تلويزيون، نشر مطبوعات و ساير وسايل ارتباط جمعی توسط قانون تنظيم ميگردد.

پنځه دېرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او يا معنوي غوښتنو د تأمين لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

مادۀ سی و پنجم:

اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمين مقاصد مادی و يا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعيتها تأسيس نمايند.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سياسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سياسی تشکيل دهند، مشروط بر اينکه:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۱- مرامنامه و اساسنامۀ حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج اين قانون اساسی نباشد؛

۲- د ګوند تشکيلات او مالي منابع څرګند وي؛

۲- تشکيلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکيلات

۳- اهداف و تشکيلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنيو سياسي ګوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د ګوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او ګوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحيتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنو د تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دېرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او ليکونو آزادي او محرميت که په ليکلي ډول وي يا د تيليفون او تلګراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېرى څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او ليکونو د پلټنې حق نه لري، مګر د قانون له حکمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دېرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا یې وپلټي.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

ماده‌ٔ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازهٔ ساکن یا قرار محکمهٔ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دېرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بیرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

ماده‌ٔ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلويښتمه ماده:
ملکيت له تيري څخه خوندي دی.

هېڅوک د ملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مګر د قانون د احکامو په حدودوکې.

د هيچا ملکيت د قانون د حکم او د باصلاحيته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکيت استملاک يوازې د عامه ګټو د تأمين په مقصد ، د مخکيني او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حکم کېداي شي.

يوڅلو يښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري. د بهرنيو ملکونو پر سياسي نمايندګيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهلم:
ملکيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود ، مګر در حدود احکام قانون.

ملکيت هيچ شخص، بدون حکم قانون و فيصلهٔ محکمهٔ با صلاحيت مصادره نمی شود .

استملاک ملکيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد .

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حکم قانون صورت می ګيرد .

مادهٔ چهل و يکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکيت اموال عقاری را ندارند .

اجارهٔ عقار به منظور سرمايه ګذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد . فروش عقار به نمايندګی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی که افغانستان عضو آن باشد ، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هر افغان مکلف دی د قانون له حکمونو سره سم دولت ته مالیه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او موسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوي مالیه، محصول او عایدات، دولتي واحد حساب ته تحویلېږي.

مادهٔ چهل و دوم:
هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تادیهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین میگردد.

این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیه شده، به حساب واحد دولتی تحویل داده می شود.

درې څلویښتمه ماده:
زده کړه د افغانستان د ټولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تر درجې پورې وړیا د دولت له خوا تأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف د عامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو سیموکې چې پرې خبرې کېږي لاره

مادهٔ چهل وسوم:
تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیم متوازن معارف در تمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطهٔ اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینه تدریس زبان های مادری را در مناطقی که به آنها تکلم می کنند

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

څلور څلویښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو د زده کړو د ښه والي او په هیوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي .

پنځه څلویښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او دښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوینوي.

شپږ څلویښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

فراهم کند.

مادهٔ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

مادهٔ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

مادهٔ چهل و ششم:
تأسیس و ادارهٔ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه دولت است.

اتباع افغانستان می توانند به اجازهٔ دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمـــومي او اختصاصـــي زده‌کـــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

را بـه اشخاص خارجی نیز مطابق بـه احکام قانون اجازه دهد.

د لـــوړو زده کـــړو پـه دولتـي مؤسسـو کې دشـاملېدو شرطـونـه او لـه هغـو سره نـورې مربوطې چارې، دقـانون لـه ليارې تنظيمېږي.

شــرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عــــالی دولتـــــی و ســایر امــور مــربـــوط بـــه آن، تـوســط قـانون تنظیم میگردد.

اوه څلويښتمه ماده:

دولـــت د عـــلـم ، فـرهـنـگ، ادب او هنـر د پـرمختـگ لپـاره اغـيز مـن پروگرامونه طرح کوي.

مادۀ چهل و هفتم:

دولـــت بـــرای پیشرفـــت عـلـــم، فرهنـگ، ادب و هنـر پـروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولـــت د مؤلـف، مختـرع او کاشـف حقـوق تـضمينـوي او پـه ټولـو برخـو کې عـلـمي څېړنـې هڅـوي او مـلاتـړ يې کـوي او د هغـو لـه نتيجو څـــخه د اغېزمنـې گټـې اخيسـتل د قـانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

دولت حقوق مؤلف، مختـرع و کاشف را تضـمین مـی نمایـد و تحقیقـات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایـت مـی کنـد و اسـتفادۀ مـؤثر از نتایج آن را، مطابق بـه احکـام قـانون، تعمیم می بخشد.

اته څلويښتمه ماده:

کار، د هر افغان حق دی.

مادۀ چهل و هشتم:

کار حق هر افغان است.

دکـار د سـاعتونو ټاکـل، او بـا معاشـه رخصتـي، د کـار او کـارگر حقـوق او لـه هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون له لياري تنظيمېږي.

تعــــیین سـاعات کـار، رخصـتی بـا مـــزد، حقـــوق کـــار و کـارگـــر و سـایر امور مربوط بـه آن توسط قـانون تنظیم میگردد.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

انتخـــاب شـغل و حرفـــه، در حـــدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلويښتمه ماده :
د جبري کار تحميل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساينه تهديد کړي فعاله برخه اخيستنه د هر افغان ملي وجيبه ده.

پر ماشومانو د کار تحميل جواز نه لري.

پنځوسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د يوې سالمې ادارې او د هېواد په اداري سيستم کې د سمون د رامنځته کيدو لپاره، لازم تدبيرونه ونيسي.

اداره خپل اجراآت په بشپړه بې طرفۍ او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته له زيان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول تو پير څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

مادۀ چهل و نهم:
تحميل کار اجباری ممنوع است.

سهم گيری فعا ل در حالت جنگ، آفات و ساير حالاتی که حيات و آسايش عامه را تهديد کنند، از وجايب ملی هر افغان می باشد.

تحميل کار بر اطفال جواز ندارد.

مادۀ پنجاهم:
دولت مکلف است به منظور ايجاد ادارۀ سالم و تحقق اصلاحات در سيستم اداری کشور تدابير لازم اتخاذ نمايد.

اداره اجراآت خود را با بيطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.

اتباع افغانستان حق دسترسی به اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. اين حق جز صدمه به حقوق ديگران و امنيت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهليت و بدون هيچگونه تبعيض و به موجب احکام قانون به خدمت دولت پذيرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:
هــر څــوک چــې لــه اداري څخــه بــې موجبه زيـانمن شي د تـاوان اخيسـتلو مسـتحق دی او کـولای شي د تـاوان د ترلاسـه کولـو لپـاره پـه محکــمه کــې دعــوا اقامه کړي.

لـه هغوحـالاتو پرتـه چـې قـانون ښوولي، دولــت نشــي کــولای د بــا صـــلاحيته محکمې له حکمه پرتـه د خپلـو حقوقـو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادهٔ پنجاه و يکم:
هـــر شخـــص کـــه از اداره بـــدون مـوجـب متـــضرر شـــود مســتحق جــبران خسـاره مــی بـاشــد و مــی تــوانــد بـرای حصـول آن در مـحکمـــه دعـــوا اقامه کند.

بــه اســتثنای حــالاتی کــه در قــانون تصــريح گرديــده اسـت، دولــت نمــی تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

دوه پنځوسمه ماده :
دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپـاره د نـاروغيو د مخنيـوي او د وړيـا عـلاج وسيلې او روغتـايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولـت لـه قـانون سره سم د خصوصي طبـــي خدمتونـــو او روغتـيـايـــي مــرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملــي او ســيمه ييــزو ورزشــونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و دوم:
دولــت وسـايــل وقـايــه و عــلاج امـراض و تـسهـيلات صحی رايـگان را بـرای هــمه اتبــاع مطــابق بــه احکـام قــانون تأمين می نمايد.

دولــت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مـــراکـــز صـــحی خـــصوصی را مطابق بـــه احـــکام قــانـــون تشـويق و حمايت می کند.

دولـت بـه منظـور تقويت تربيت بـدنی ســالم و انکشــاف ورزشــهای ملــی و محلی تـدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دري پنځوسمه ماده :
دولت د شهيدانو او مفقودينو لـه پـاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځـواکمنۍ او پـه ټولنـه کـې د هغـوی د

مادهٔ پنجاه و سوم:
دولت به منظـور تنظيم خدمات طبی و مسـاعدت مالی برای بـازمـاندگـان شـــهدأ و مـفـقـــوديـــن و بـــرای بـــاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـعالې ونډې اخيستنې پـه خـاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون لـه حکمونـو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

توانـی معلولين و معيوبين و سهم گيری فـعال آنان در جـامـعه، مطابـق به احکام قانون، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او لـه زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينـو او معلولينـو او بې وسه يتيمانو سره د قانون لـه حکمونـو سره سم لازمي مرستې کوي.

دولت حقـوق متقاعدين را تضمين نموده، بـرای کـهن سالان، زنان بی سرپرست، معيوبين و معلولين و ايتـام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده :

کورنـۍ د ټـولنې اساسي رکـن دی او د دولت تـر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکيل می دهد و مورد حمايت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دين لـه احکامو سره د مغايرو رسومو د لـه منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولـت بـه منظـور تـأمين سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفـل و مـادر، تـربيت اطفال و بـرای از بين بـردن رسوم مغاير با احکام دين مقدس اسلام تدابير لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

لـه هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفـاع از وطـن وجيبـۀ تمـام اتبـاع افغانستان است.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولـو شرطونه دقانون له لیارې تنظيمېږي.

شرايط اجرای دورۀ مکلفيت عسکری توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پیروي، د قوانینو اطاعت او دعامه نظم او امنیت رعایت دافغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

کمیسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له

مادهٔ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

مادهٔ پنچاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

مادهٔ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

ددې کمېسیون جوړښت او د کار ډول يې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دي اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکی، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دریم فصل
جمهور رئیس

شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ پنجاه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

فصل سوم
رئیس جمهور

مادهٔ شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـــور رئـــيس لـــومړی مرســـتيال د جمهـور رئـيس د غيـاب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قـانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

د جمهــــور رئـــيس د لـومـــــړي مــرستــيـــال پـــه غيـــاب کـــې، دويـم مرستيال د اساسي قـانون لـه مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

يوشپيتمه ماده :

جمهـــور رئـــيس د راي ورکوونکيـــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو لـــه لارې په سلـــوکې تر پنځـوسو زياتو رايو په ترلاسه کــولو انتخابيږي.

د جمهـور رئـيس وظيفـه تـر انتخابـاتو وروسـته د پـنځم کـا ل د غبرګـولي پـه لومړی نيټه پای ته رسيږي.

د جمهور رئيس د کار تر پای ته رسېدو د مخـه د نـوي جمهـور رئـيس د ټـاکلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشـپيتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

کـه چېـرې پـه لـومړي پـړاو کـې لـه کانديدانو څخه يو هم ونـه کړای شي چې په سلوکې تر پنځوسو زياتې رايې ترلاســه کـړي، انتخابــات د دوهــم ځـل لپاره د انتخابـاتو د نتـايجو د نېټـې تـر اعــلان وروســته د دوو اونيــو پــه اوږدو

معـــاون اول رئـــيس جمهـــور در حالـــت غيـــاب، اســـتعفأ و يـــا وفـــات رئـــيس جمهـور، مطـابق بـه احکـام منـــدرج ايـــن قانون اساسی، عمل می کند.

در غـــيـــــاب مــــعـاون اول رئـــيس جمهـــور، معــــاون دوم مطـــابـــق بـــه احکام منـــدرج ايـــن قـــانون اساسی عمل می کـــند.

مادهٔ شصت و يکم:

رئيس جمهور با کسب اکثريت بيش از پنجـاه فـی صد آرای رای دهنـد گان از طريـق رأی گيـری آزاد، عمـومی، سری و مستقيم انتخاب می گردد.

وظـيفـــهٔ رئـيـــس جـــمهور در اول جوزای سـال پنـجم بعد از انتخابات پايان می يـابـد.

انتخابـات بـه منظـور تعيـين رئـيس جمـهور جـــديد در خـلال مـــدت سی الـــی شـــصت روز قبـل از پايـــان کـــار رئـــيس جمهـــور برگزار ميگردد.

هـرگـــــاه در دور اول هـــيچ يـــک از کـانـديـدان نتـــواند اکثريت بـيش از پنجـــاه فـــی صـد آرا را بـه دســـت آورد، انتــــخابات بـرای دور دوم در ظــــرف دو هفـــته از تـاريخ اعــــلام نتـــــايج انتــــخابات بـــرگزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازې هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتې رايي ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای ګيرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کېږي.

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد پېږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږيدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

۲- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول به دست آورده اند، شرکت می نمایند.

در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند، رئیس جمهور شناخته می شود.

هرگاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار میگردد.

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود، واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد؛

۲- در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :

جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لياري تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسايۍ په لاره

نشده باشد ؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادۀ شصت و سوم:

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد ، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:
جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصويب د هېواد د سياست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تاييد دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتيا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصميم نيول؛

۶- د ملي شورى په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګيو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلويې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تاييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پاى ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادهٔ شصت و چهارم:
رئيس جمهور داراى صلاحيتها و وظايف ذيل مى باشد:

۱- مراقبت از اجراى قانون اساسى؛

۲- تعيين خطوط اساسى سياست كشور به تصويب شوراى ملى؛

۳- قيادت اعلاى قواى مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متاركه به تائيد شوراى ملى؛

۵- اتخاذ تصميم لازم در حالت دفاع از تماميت ارضى و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قواى مسلح به خارج افغانستان به تائيد شوراى ملى؛

۷- داير نمودن لويه جرگه به استثناى حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم اين قانون اساسى؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائيد شوراى ملى و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شوری او لويې جرگې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفی منل؛

۱۱- د ولسي جرگې په تاييد د وزيرانو، لوی څارنوال، د مرکزی بانک، د ملی امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوی عزلول او د استعفی منل؛

۱۲- د ولسي جرگې په تاييد د سترې محکمې د رئيس او غړيو ټاکل؛

۱۳- د قانون له حکمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواکونو، پوليسو، د ملی امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاکل، تقاعد ورکول، د استعفی منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو کې د افغانستان د سياسي نماينده گيو د مشرانو ټاکل؛

۱۵- په افغانستان کې د بهرنيو سياسي نماينده گانو د باورليکونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشيح کول؛

۹- افتتاح اجلاس شورای ملی و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفای معاونين رياست جمهوری؛

۱۱- تعيين وزرا، لوی ثارنوال، رئيس بانک مرکزی، رئيس امنيت ملی و رئيس سره مياشت به تائيد ولسی جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضای ستره محکمه به تائيد ولسی جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح، پوليس و امنيت ملی و مامورين عالی رتبه مطابق به احکام قانون؛

۱۴- تعيين سران نماينده گی های سياسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بين المللی؛

۱۵- قبول اعتماد نامه های نماينده گان سياسی خارجی در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپېتمه ماده:
جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپېتمه ماده:
جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارۀ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادۀ شصت و پنجم:
رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادۀ شصت و ششم:
رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړو مصلحتونه په پام کې نيسي.

صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی، مصالح عليای مردم افغانستان را رعايت می کند.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونه او شتمنۍ وپلوري او يا يې وبخښي.

رئيس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکيت های دولتی را بفروشد يا اهدا کند.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه‌ييزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئيس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظيفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمايد.

اوه شپيتمه ماده:

د جمهور رئيس د استعفى، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

مادهٔ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضی صعب العلاج که مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها و وظايف رئيس جمهور را به عهده می گيرد.

جمهور رئيس خپله استعفى په خپله ملي شوری ته اعلاموي.

رئيس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نمايد.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبيت د هغه طبي هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

تثبيت مريضی صعب العلاج توسط هيئت طبی با صلاحيت که از طرف ستره محکمه تعيين ميگردد صورت ميگيرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در اين حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادۀ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توګه، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې لاندینۍ چارې نشي ترسره کولای:

۱- د اساسي قانون تعدیل؛

۲- د وزیرانو عزل؛

۳- ټول پوښتنه؛

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- عزل وزرا؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئیس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرګې په تائید ټاکل کېږي.

مادۀ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس او د هغه د لومړي مرستیال د یوځایي مړینې په صورت کې په ترتیب سره دویم مرستیال، د مشرانو جرګې رئیس د ولسي جرګې رئیس د او د بهرنیو چارو وزیر یو په بل پسې ددې اساسي قانون د (اوه شپیتمې) مادې له حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

در صورت وفات همزمان رئیس جمهور و معاون اول وی، بالترتیب معاون دوم، رئیس مشرانو جرگه، رئیس ولسی جرگه و وزیر خارجه یکی بعد دیگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی وظایف رئیس جمهور را به عهده میگیرد.

نهه شپیتمه ماده :

جمهور رئیس د ملت او ولسي جرګې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

مادهٔ شصت و نهم:

رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسئول می باشد.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو، ملي خیانت یا جنایت د ارتکاب تور لګول د ولسي جرګې د ټولو غړیو د درییمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي. که چېرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تایید شي، ولسي جرګه د یوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت، از طرف یک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند. در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تائید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لویه جرگه را دایر می نماید.

که لویه جرګه منسوب شوی اتهام د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي، جمهور رئیس له وظیفې څخه ګوښه او موضوع ځانګړې محکمې ته سپارل کیږي. ځانګړې محکمه د ولسی

هرگاه لویه جرگه اتهام منسوب را به اکثریت دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمهٔ خاص محول میگردد. محکمهٔ خاص متشکل است از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرگې له دريو غړيو، دسترې محکمې له دريو غړيو چې لويه جرگه يې ټاکي او د مشرانو جرگې لـه رئيس څخـه جوړيږي، دعـوي د هغـه شخـص لـه خوا چې د لويې جرگې لـه خوا ټـاکل کېږي، اقـامـه کېږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه نفر از اعضای ستره محکمه به تعيين لويه جرگه، اقامۀ دعوی توسط شخصی که از طرف لويه جرگه تعيين می گردد صورت ميگيرد.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) مـاده کـې راغلـي حکمونه تطبيقېږي.

در اين حالت احکام مندرج مادۀ شصت و هفتم اين قانون اساسی تطبيق می گردد.

اويا يمه ماده:

د جمهور رئيس تنخوا او لگښتونه د قانون له ليارې تنظيمېږي.

مادۀ هفتادم:

معاش و مصارف رئيس جمهور توسط قانون تنظيم می گردد.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، گټه اخلي.

رئيس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثنای حالت عزل، برای بقيه مدت حيات از حقوق مالی دوره رياست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفيد می شود.

څلورم فصل
حکومت

فصل چهارم
حکومت

يواويايمه ماده:

حکومت لـه وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې کار کوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له ليارې تنظيمېږي.

مادۀ هفتاد و يکم:

حکومت متشکل است از وزرا که تحت رياست رئيس جمهور اجرای وظيفه می نمايند. تعداد وزرا و وظايف شان توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اويايمه ماده :

څوک چې د وزير په توګه ټاکل کېږي بايد لاندېني شرطونه ولري:

۱- يوازې د افغانستان د تابعيت لرونکی وي.

که چيرې د کوم وزارت کانديد د بل هېواد تابعيت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تائيد يا رد، صلاحيت لري؛

۲- لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر يې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

دري اويايمه ماده :

کېدای شي وزيران د ملي شورى له غړيو او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړی د وزير په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادهٔ هفتاد و دوم:

شخصی که به حيث وزير تعيين می شود واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- تنها حامل تابعيت افغانستان باشد.

هرگاه کانديد وزارت تابعيت کشور ديگری را نيز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحيت تائيد و يا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصيلات عالی، تجربهٔ کاری و شهرت نيک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتاد و سوم:

وزرا می توانند از اعضای شورای ملی يا خارج از آن تعيين شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شوری از دست ميدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کيږي.

څلور اويايمه ماده :
وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين د حکمونو حمايت، داساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر گڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په ريښتينولۍ سرته رسوم."

پنځه اويايمه ماده :
حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د احکامو او د محکمو د قطعي پريکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او

وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظايف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادۀ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

۱- تعميل احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين و فيصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تماميت ارضی و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټهو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټینګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتیبول، د دولت د مالي وضعې تنظیمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژیکي پرمختیایي پروګرامونو طرح او تطبیق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پاى کې د سرته رسیدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظیفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو له مخې د حکومت له وظیفو څخه ګڼل شویدي.

شپږ اویایمه ماده :

حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او دخپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

بین المللی؛

۳- تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴- ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵- طرح و تطبیق پروگرام های انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶- ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی درباره امور انجام شده و پروگرام های عمدۀ سال مالی جدید ؛

۷- انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

مادۀ هفتاد و ششم:

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اویایمه ماده :
وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توګه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قـانون او نـور قـوانین یـې ټاکي، سرته رسوي.

وزیران لـه خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهـور رئـیس او ولسـي جرګـې پـه وړاندې مسئولیت لري.

اته اویایمه ماده:
که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یـا پـه نـورو جـرمونو مـتهم شي، موضـوع ددې اسـاسي قـانون د (یـو سـلو څلـور دېرشـمې) مـادې په رعایت ځانګړې محکمې تـه سپارل کېږي.

نهه اویایمه ماده :
حـکـومـت کـولای شـي د ولسـي جرګـې د تعطیـل پـه حالـت کې لـه بـودجې او مـالي چـارو پـرته، د بیړنـۍ اړتیـا پـر اسـاس تقنینـي فـرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونـه د جمهـور رئـیس تـر توشـیح وروسـته د قـانون حکـم پیـدا کـوي. تقنینـي فرمانونـه بایـد د ملـي شـوری د لـومړۍ غونـډې ترجوړیـدو وروسـته د دېرشـو ورځـو پـه اوږدو کـې

مادهٔ هفتاد و هفتم:
وزرا وظـایف خـود را بـه حیـث آمـرین واحدهای اداری در داخل حدودی کـه ایـن قـانون اساسـی و سـایر قـوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.

وزرا از وظـایـف مشخصـهٔ خـود نـزد رئـیـس جـمهور و ولسـی جرگـه مسئولیت دارند.

مادهٔ هفتاد و هشتم:
هـرگـاه وزیـر بـه ارتکاب جرایم ضـد بـشری، خیانـت ملـی و یـا سـایـر جرایـم متهـم گـردد، قضیـه بـا رعایت مادهٔ یکصد و سی و چهارم ایـن قـانون اساسی به محکمهٔ خاص محول میگردد.

مادهٔ هفتاد و نهم:
حـکومت می توانـد در حالت تعطیـل ولسـی جرگـه در صـورت ضـرورت عاجل، بـه استثنای امـور مربـوط بـه بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامـین تقنینی بعد از توشیح رئـیس جمهور حکم قانـون را حـایز مـی شود. فـرامیـن تقنینـی بایـد در خلا ل سـی روز از تـاریخ انعقـاد نخسـتین جلسـهٔ شـورای ملـی بـه آن تقـدیم شـود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـې تـه ورانـدې شـي او کـه د ملـي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

اتيايمه ماده:
وزيـران نشـي کـولاى د خپـل کـار پـه دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه ييزو، قـومي، مذهبي او ګونـدي ملحوظاتو ګټه واخلي.

پنځم فصل
ملي شورى

يواتيايمه ماده :
د افغـــانستان د اســلامي جمهـــوري دولـت ملــي شـورى د سـتر تقنينــي اورګــان پــه توګــه د افغـانســتــان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندګي کوي.

د شورى هر غړي درايې د ځرګندونې پـه وخـت کـې، د افغانسـتان د خلــکو عمـومي مصلحتونه او ستړې ګټـې د خپل قضاوت محور ټاکي.

دوه اتيايمه ماده :
مـــلي شـــورى لـــه دوو مجلـــسونو: ولسـي جـرګــې او مــشرانــو جرګـې څخه جوړه ده.

هيڅوک نشي کولاى په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړى وي.

صـورتی کـه از طـرف شـورای ملـی رد شود، از اعتبار ساقط ميگردد.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمـــی تواننـــد در زمـــان تصـــدی وظيفـه از مقـام خـود بـه ملحوظـات لســانی، سـمتی، قــومی، مــذهبی و حزبی استفاده نمايند.

فصل پنجم
شورای ملی

مادۀ هشتاد ويکم:
شـــورای ملـــی دولـــت جمهـــوری اسلامی افغانســـتان بـه حيث عـالی تـرين ارګـــان تقنيـــنی مظهـر ارادۀ مــردم آن اســت و از قاطبــۀ ملــت نمايندګی می کند.

هــر عضـو شــوری در مــوقــع اظهــار رای، مــصالـــح عــمومـــی و منـــافع عليـــای مـــردم افغـــانستان را مـدار قضاوت قرار می دهد.

مادۀ هشتاد و دوم :
شـورای مـلی مـتشـکل از دو مجلس: ولـسـی جـرګـــه و مشرانـــو جـرګـه مـی باشد.

هـيچ شـخص نمـی توانـد در يک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتیایمه ماده:

د ولسي جرګې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتیجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پیل کوي.

د ولسي جرګې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپیتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرګې د غړیو انتخابات کېږي.

د ولسي جرګې د غړیو شمیر د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زیات نه زیات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسایل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې باید داسې تدبیرونه ونیول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازیتوب تأمین کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولایت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاریخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و سایر مسایل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

در قانون انتخابات باید تدابیری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمایندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمین نماید و به تناسب نفوس از هر ولایت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځينه وکيلې په ولسي جرگه کې غړيتوب ترلاسه کړي.

حداقل دو وکيل زن در ولسی جرگه عضويت يابد.

څلور اتيايمه ماده :

د مشرانو جرگې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کيږي:

۱- د هرې ولايتي جرگې له غړيو څخه يوتن د مربوطې جرگې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۲- د هر ولايت د ولسواليو د جرگو له غړيو څخه يو تن، د مربوطو جرگو په انتخاب، د دريو کلونو لپاره؛

۳- پاتې دريمه برخه غړي دمعلولينو او معيوبينو د دوو تنو او کوچيانو د دوو تنو استازيو په گډون د هيواد له خبيرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کيږي.

جمهور رئيس له دې اشخاصو څخه په سلو کې پنځوس ښځې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د غړي په توگه انتخابيږي په مربوطه جرگه کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

مادۀ هشتاد و چهارم:

اعضای مشرانو جرگه به ترتيب ذيل انتخاب و تعيين می شوند:

۱- از جمله اعضای شورای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- از جملۀ اعضای شورا های ولسواليهای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- يک ثلث باقی مانده از جملۀ شخصيت های خبير و با تجربه به شمول دو نفر از نمايندگان معلولين و معيوبين و دو نفر نمايندگان کوچی ها به تعيين رئيس جمهور برای مدت پنج سال.

رئيس جمهور تعداد پنجاه فيصد از اين اشخاص را از بين زنان تعيين می نمايد.

شخصی که به حيث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود ، عضويت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص ديگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :

هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړى وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوى نه وي؛

۳- د ولسي جرګې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرګې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :

د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:

شخصى که به عضويت شوراى ملى کانديد يا تعيين مى شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل مى باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشرى، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنى محکوم نشده باشد؛

۳- اعضاى ولسى جرگه سن بيست و پنج سالگى را در روز کانديد شدن و اعضاى مشرانو جرگه سن سى و پنج سالگى را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:

وثايق انتخاباتى اعضاى شوراى ملى توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتيايمه ماده :

د ملي شورى له دواړو جرګو څخه هره يوه دکار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه د يوې تقنيني دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه، د يوكال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاكلي كېږي.

اته اتيايمه ماده:

د ملي شورى له، دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د كتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخي كمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده :

ولسي جرګه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او كتنې لپاره، يو ځانګړى كمېسيون وټاكي.

ددې كمېسيون جوړښت او كړنلاره د ولسي جرګې د داخلي وظايفو په اصولو كې تنظيمېږي.

مادهٔ هشتاد و هفتم :

هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغاز دورهٔ كار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس براى يک دوره تقنينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى براى مدت يكسال انتخاب مى كند.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشكيل مى دهند.

وظايف هيئت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعيين مى شود.

مادهٔ هشتاد و هشتم:

هر يكى از دو مجلس شوراى ملى براى مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، كميسيون ها تشكيل مى دهد.

مادهٔ هشتاد و نهم:

ولسى جرگه صلاحيت د ارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسى و مطالعهٔ اعمال حكومت، كميسيون خاص تعيين نمايد.

تركيب و طرز العمل اين كميسيون در اصول وظايف داخلى ولسى جرگه تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملي شوری دا لاندې واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

۵- د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا له هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- په دي اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

مادۀ نودم:
شورای ملی دارای صلاحيتهای ذيل ميباشد:

۱- تصويب، تعديل يا لغو قوانين و يا فرامين تقنينی؛

۲- تصويب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی وتکنالوژيکی؛

۳- تصويب بودجۀ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴- ايجاد واحدهای اداری، تعديل و يا الغای آن؛

۵- تصديق معاهدات و ميثاقهای بين المللی يا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- ساير صلاحيتهای مندرج اين قانون اساسی.

يونوي يمه ماده :
ولسي جرگه لاندې ځانگړي واکونه لري:

۱- له هر يوه وزير څخه د استيضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي يمې مادې له حکم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نود و يکم:
ولسی جرگه دارای صلاحيتهای اختصاصی ذيل می باشد:

۱- اتخاذ تصميم در مورد استيضاح از هر يک از وزرا مطابق به حکم مادۀ نود و دوم اين قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختيايي پروگرامونو او دولتي بودجې په باب تصميم نيول؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقرريو تاييد يا ردول؛

دوه نوي يمه ماده :
ولسي جرگه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په پيشنهاد کولای شي، له هر يوه وزير څخه استيضاح وکړي.

که وړاندې شوې توضيح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرگه د نه باور د رای موضوع څيړي.

په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رايو په اکثريت صادريږي.

دري نوي يمه ماده :
د ملي شورى د دواړو جرگو هر يو کميسيون کولای شي له هر يوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي يا ليکلی ځواب ورکړي.

۲- اتخاذ تصميم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجۀ دولتی؛

۳- تائيد يا رد مقرريها مطابق به احکام اين قانون اساسی؛

مادۀ نود و دوم:
ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد کل اعضا، می تواند از هر يک از وزرا استيضاح به عمل آورد.

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند.

رای عدم اعتماد از وزير بايد صريح، مستقيم و بر اساس دلايل مؤجه باشد. اين رای به اکثريت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر ميگردد.

مادۀ نود و سوم:
هر يک از کميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر يک از وزرا در موضوعات معين سوال نمايد.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يا تحريری بدهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور نوي يمه ماده :

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول ځرګنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبي سره موافقه ونه لري کولاى شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشېح شوې ګڼله کېږي او نافذ يږي.

پنځه نوي يمه ماده :

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لياري وړاندې کېداى شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادۀ نود و چهارم :

قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شوراى ملى که به توشيح رئيس جمهور رسيده باشد، مگر اينکه در اين قانون اساسى طور ديگرى تصريح گرديده باشد.

در صورتيکه رئيس جمهور با مصوبۀ شوراى ملى موافقه نداشته باشد مى تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکر دلايل به ولسى جرگه مسترد نمايد. با سپرى شدن اين مدت و يا در صورتى که ولسى جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آراى کل اعضا تصويب نمايد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ ميگردد.

مادۀ نود وپنجم:

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضاى شورى و در ساحه تنظيم امور قضايى از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته مى تواند.

پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالى صرف از طرف حکومت صورت ميگيرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي يمه ماده :
که د قانون د طرحې پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا د عایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

مادهٔ نود و ششم:
هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد، مدرک جبران نیز پیش بینی شده باشد.

اوه نوي يمه ماده :
د حکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

مادهٔ نود و هفتم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پیشنهاد او د پور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توگه تصویب یا ردوي.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد می کند.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تاخیر اندازد.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصمیم نیسي.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملـي شـورى د دولـت د هغـو قوانينـو، معاهدو او پرمختيـايي پروگرامونـو پـه باره کې تصميم نيـــولو ته لومړيتوب ورکـوي چـې د حکومـت د وړانـديز پـه بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد حکومـت ایجـاب رسیدگی عاجـل را نماید اولویت می دهد.

که چيرې د قانون د طرحې پيشنهاد لـه دواړو جرگو څخه ديوې د لسو غړيو لـه خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرگې د يـو پـر پنځمـې برخـې غړيـو تـر تائيـد وروستـه د همـاغې جرگـې د کـار پـه فهرست کې نيول کيږي.

هرگـاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفـر از اعضـای یکـی از دو مجلس صورت گیرد، بعد از تائید یک پنجم اعضـای مجلسی که پیـشنهاد بـه آن ارائه شده است، در فهرست کـار آن مجلس داخل میگردد.

اته نوي يمه ماده:

د دولـــت بودجـــه او د حکومـــت پرمـختيـايـــې پروگـــرام د مشرانـــو جرگـــې لـــه ليـارې ددې جرگـــې لـــه مشورتـي نظريـي سره يوځـای ولسـي جرگې ته سپارل کيږي.

مادۀ نود و هشتم:

بـودجـــۀ دولـــت و پروگـــرام انکـشافـــی حکومـــت از طريـــق مشـــرانو جرگـــه تـوأم بـا نظريـۀ مشـــورتـــی آن بـــه ولســی جرگـه تقديم می شود.

د ولسي جرگې تصميم د جمهور رئيس تـر توشيح وروسته، مشرانو جرگې تـه تر وړاندي کېدو پرته، نافذ گڼل کيږي.

تـصميم ولسـی جرگـه بـدون ارائه بـه مـشرانو جرگه بعد از توشيـح رئيس جمهور نافذ شمرده می شود.

کـه چيـرې د ځينـو عـواملـو لـه مخې د مالي کـال تـر پيـل مخکـې بـودجـه تـصويـب نشـي، د نـوې بودجـې تـر تـصويـب پـورې، د تېـر کـال بـودجـه تطبيـقيږي.

هـرگاه نـظر بـه عـوامـلی تـصويـب بـودجـه قبـل از آغـاز سـال مـالی صورت نگيرد، تـا تـصويب بودجـه جديـد، بـودجـۀ سـال گـذشتـه تطبيق ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کا ل د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کا ل د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کا ل د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کا ل د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

حکومت در خلا ل ربع چهارم سال مالی، بودجهٔ سال آينده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلا ل مدت شش ماه سال آينده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقديم ميگردد.

ولسي جرگه نشي کولای د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يکماه و اجازه اخذ و يا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوی گڼل کېږي.

هرگاه ولسی جرگه در اين مدت راجع به پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نکند، پيشنهاد تصويب شده محسوب ميگردد.

نهه نوي يمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروگرام يا له عامه امنيت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پای ته نشي رسېدلای.

مادهٔ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه يا پروگرام انکشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه، تماميت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:
کـه چېـرې د ېـوې جرگــې مصوبــه د بلې جرگې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلو لپاره د دواړو جرگو د غړيو لـه خوا په برابر شمير گډ هيئت تاکل کېږي.

مادهٔ صدم:
هرگـاه مصـوبهٔ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود، بـرای حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضــای هــر دو مجلـس تشکيل می گردد.

د هيئـت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشيح وروسته نافذه گڼل کېږي. که گډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي گڼل کېږي. په دې حالـت کې ولسـي جرگـه کولای شي په خپله وروسـتۍ غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيـو لـه دريـو څخـه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريـت تصويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشـرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ گڼل کېږي.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهــور، نافــذ شــمرده ميشــود. در صـورتيــکه هيئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کـنـد، مصوبـه رد شــده بـه حساب مـی رود. در ايـن حالـت ولسـی جـرگـه مـی تـوانـد در جلســهٔ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تـصويــب بـدون ارائــه بــه مشرانــو جـرگـه بعد از توشيح رئيـس جمــهور نــافذ شمرده می شــود.

يو سلو يوومه ماده :
د ملي شورى هيڅ غړى د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا په وخـت کـې يـې څرگنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

مادهٔ يکصد و يکم:
هيـچ عضـو شورای ملی بـه علت رای يــا نظريــه ای کــه در هنگــام اجـرای وظيفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقيـب عدلی قرار نمی گيرد.

يوسلو دوه يمه ماده :
که د ملي شورى غړى په يوه جرم متهم شي، مسئول مـامور لـه موضـوع څخـه هغې جرگې ته چې متهم يـې غـړى دى، خبر ورکـوي او متـهم تـر عـدلی تعقيب

مادهٔ يکصد و دوم:
هرگـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمی متهم شـود، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحـت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرګې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورۍ د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرګې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرګې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازۀ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسۀ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو دریمه ماده:

وزیران کولای شي د ملي شورۍ له دوو جرګو څخه د هرې یوې په غونډو کې ګډون وکړي.

مادۀ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورۍ هره جرګه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسۀ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو څلورمه ماده :
د ملـــي شـــورى دواړې جـرگـــې پـه عيـــن وخـــت كـــې، بېـــل بېـــل مجلسونه كوي.

مادۀ يكصدو چهارم:
هـر دو مـجلـس شـوراى ملى در وقت واحـــد بـــه صـــورت جـداگانـــه جلسـه مى كـنند.

د دواړو جرگـو گـډې غونډې پـه لاندې حالاتو كې جوړيدلاى شي:

جلسـات هـردو مجلس در مـوارد ذيـل مى تواند به طور مشترک داير شود:

۱- كلـه چـې تقنينيـه دوره يـا كلنـۍ غونـــډه د جمهـــور رئـــيس لـــه خـــوا پرانيستل كېږي؛

۱- در مـوقعى كـه دورۀ تقنينيـه يـا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح مى گردد؛

۲- پـه هغـه صـورت كـې چـې جمهـور رئيس يې ضروري تشخيص كړي؛

۲- در صـــورتيكه رئـــيس جمهـــور ضرورى تشخيص دهد؛

د ولســـي جـــرگـــې رئيـــس د مـلـــي شـــورى د گـډو غـــونډو مـشري كوي.

رئيـس ولسـى جـرگـه، از جلسـات مشـتـرک شـوراى مـلـى ريـاسـت مى نـــمايد.

يوسلو پنځمه ماده :
د ملي شورى غونډې علني دي، مگر دا چـې د مجلس رئيس يـا لږ تـر لږه د ملي شورى لس تنـه غړي يې د سري تـــوب پيشـــنهاد وكـــړي او جرگـــه دا پيشنهاد ومني.

مادۀ يكصدوپنجم:
جلسات شوراى ملى علنى مى باشد مگر اينكه رئيس مجلس يا حد اقل ده نفـر از اعضـاى شـوراى ملـى، سـرى بودن آنرا درخواست نمايند و مجلس اين درخوست را بپذيرد.

هېڅوک نشي كولاى چې په زور د ملي شورى ودانۍ ته ننوزي.

هيچ شخصى نمى تواند عنفاً بـه مقر شوراى ملى داخل شود.

يوسلو شپږمه ماده :
د ملـي شـورى د هـر مجلـس نصـاب د

مادۀ يكصد و ششم:
نـصاب هـر يک از دو مجلس شـوراى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايـو د اخيسـتو پـه وخـت کـې د هـرې جرگـې د غړيـو د اکثريـت پـه حضـور بشـپړيږي او تصـميمونه يـې د حاضـرو غړيـو د رايـو پـه اکثريت نيـول کېـږي، مگر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصريح کړې وي.

ملـی، هنگـام رای گيـری بـا حضـور اکثريت اعضـا تکميـل مـی گـردد و تصاميـم آن بـا اکثريـت آرای اعضـای حاضـر اتخـاذ مـی شـود، مگـر در مواردی که اين قانون اساسی طور ديگری تصريح نموده باشد.

يوسلو اوومه ماده :

ملـي شـوری پـه کـال کـې دوې عـادي غونډې دايروي.

مادۀ يکصد و هفتم:

شـورای ملـی در هـر سـال دو اجـلاس عادی داير می کند.

د ملي شوری د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهـه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هـر سـال نـه مـاه مـی باشـد. در صورت ايجاب، شوری می تواند اين مدت را تمديد کند.

د رخصتيو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايرېداي شي.

جلسـات فـوق العـاده شـورای ملـی در ايام تعطيل به امر رئيس جمهـور دايـر شده می تواند.

يوسلو اتمه ماده :

د ملــي شــوری د غــړي د مړينــې، استعفی، عزل او يا د داسي معلولېدو او معيوبېـدو پـه صـورت کـې چـې پـه دايمـي توگـه د وظيفـي د اجـراء خنـډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعيين د قانون له حکمونو سره سم ترسره کېږي.

مادۀ يکصد و هشتم:

در حــالات وفــات، اسـتعفا و عـزل عضو شـورای ملی و يـا معلوليت يـا معيوبيتـی کـه بـه طـور دايـم مـانع اجرای وظيفـه گـردد، تعيـين نمـاينده جـديـد بـرای مـدت باقـی مـانـده دورۀ تقنينـه، مطابـق بـه احـکام قانون صورت ميگيرد.

د ملي شوری د غړيو د حاضرېدو يا نـه راتلـو سـره مربـوطې چـارې د داخلـي

امـور مربـوط بـه حضـور و غيـاب اعضای شورای ملی در اصول وظايف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

يوسلو نهمه ماده :
د تقنينيه دورې په وروستني يوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلای.

شپږم فصل
لويه جرگه

يوسلو لسمه ماده :
لويه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړيو؛

۲- د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي؛

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوي ښارنوال کولای شي د لويي جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده:
لويه جرگه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

داخلی تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد ونهم:
پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورۀ تقنينيه در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

فصل ششم
لويه جرگه

مادۀ يکصد و دهم:
لويه جرگه عالی ترين مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

لويه جرگه متشکل است از:

۱- اعضای شورای ملی؛

۲- رؤسای شوراهای ولايات و ولسواليها؛

وزرا، رئيس و اعضای ستره محکمه و لوی ثارنوال می توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق رای اشتراک ورزند.

مادۀ يکصد و يازدهم:
لويه جرگه در حالات ذيل داير ميگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېواد دخپلواکۍ، ملي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساسي قانون د حکمونو تعديل؛

۳- ددې اساسي قانون د (نهه شپيتمې) مادې له مخې د جمهور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:

لويه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توگه ټاکي.

يو سلو ديار لسمه ماده :

د لويې جرگې نصاب د رايې اخيستو په وخت کې د غړيو په اکثريت سره بشپړېږي.

د لويې جرگې تصميمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :

د لويې جرگې بحثونه علني دي، مگر

۱- اتخاذ تصميم در مورد مسايل مربوط به استقلال، حاکميت ملی، تماميت ارضی و مصالح عليای کشور؛

۲- تعديل احکام اين قانون اساسی؛

۳- محاکمهٔ رئيس جمهور مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و نهم اين قانون اساسی؛

مادهٔ يکصدو دوازدهم:

لويه جرگه در اولين جلسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يک نفر را به حيث معاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادهٔ يکصد و سيزدهم:

نصاب لويه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثريت اعضا تکميل ميگردد.

تصاميم لويه جرگه، جز در مواردی که در اين قانون اساسی صريحاً ذکر گرديده، با اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادهٔ يکصد و چهاردهم:

مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړيو ځلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرګه دا غوښتنه ومني.

يوسلو پنځلسمه ماده :
د لويې جرګې د جريان په وخت کې ددې اساسي قانون (ديوسلويوومې) او (يوسلودويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقيږي.

اووم فصل
قضاء

يوسلو شپاړسمه ماده:
قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له ليارې تنظيميږي.

ستره محکمه د ستر قضايي اورګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اينکه يک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمايند و لويه جرگه اين درخواست را بپذيرد.

ماه يکصد و پانزدهم:
در هنگام داير بودن لويه جرگه، احکام مندرج مواد يکصد و يکم و يکصد و دوم اين قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبيق ميگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادۀ يکصد و شانزدهم:
قوۀ قضائيه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوۀ قضائيه مرکب است از يک ستره محکمه، محاکم استيناف و محاکم ابتدائيه که تشکيلات و صلاحيت آنها توسط قانون تنظيم ميگردد.

ستره محکمه به حيث عاليترين ارگان قضايی در راس قوۀ قضائيه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادۀ يکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې د جمهــور رئيــس لــه خــوا د ولسي جرګې په تاييد او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (يوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت، په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توګه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (يوسلو اوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پايه له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

يوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی بايد لاندېني شرايط ولري:

عضو که از طرف رئيس جمهور با تائيد ولسی جرگه و با رعايت احکام مندرج فقرۀ آخر مادۀ پنجاهم و مادۀ يکصد و هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادۀ يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورۀ خدمت از وظايف شان عزل نمی شوند.

مادۀ يکصد و هجدهم:

عضو ستره محکمه واجد شرايط ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیۍ محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :

د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانینو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمین او د قضاء وظیفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

یوسلو شلمه ماده :

د قضائیه قوی په صلاحیت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقیقي یا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي یا مدعي علیه په حیث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

یوسلو یو ویشتمه ماده :

له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول معاهدو او بین المللي میثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت یا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسیر د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

هیڅ قانون نشي کولای په هیڅ حا ل کې، کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې له صلاحیت څخه و باسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

نصوص این قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان تأمین نموده، وظیفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمایم."

مادۀ یکصد و بیستم:

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاویی است که از طرف اشخاص حقیقی یا حکمی، به شمول دولت، به حیث مدعی یا مدعی علیه در پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادۀ یکصد و بیست و یکم:

بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی با قانون اساسی و تفسیر آنها بر اساس تقاضای حکومت و یا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

مادۀ یکصد و بیست و دوم:

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه یا ساحه یی را از دایرۀ صلاحیت قوۀ قضائیه به نحوی که در این فصل تحدید شده، خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمې، اته اويايمې او يوسلواوه ويشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه گرځي.

د دې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو در ويشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت، د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پوری مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو څلير ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کارکوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد ، مجازات او مکافات يې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

يوسلو پنځه ويشتمه ماده:
د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتيبېږي او د دولت د بودجې د يوې

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نميگردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و سوم:
با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و چهارم:
در مورد مامورين و ساير کارکنان اداری قوۀ قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورين و ساير کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد ، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

مادۀ يکصد و بيست و پنجم:
بودجۀ قوۀ قضائيه به مشورۀ حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب گرديده، به حيث جزء بودجۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت به شوراى ملى تقديم مى شود.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

تطبيق بودجۀ قوۀ قضائيه از صلاحيت ستره محکمه مى باشد.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاى ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

مادۀ يکصد و بيست و ششم:

اعضاى ستره محکمه بعد از ختم دورۀ خدمت براى بقيه مدت حيات از حقوق مالى دورۀ خدمت مستفيد مى شوند مشروط به اينکه به مشاغل دولتى و سياسى اشتغال نورزند.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر درېيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کيږي.

مادۀ يکصد و بيست و هفتم:

هرگاه بيش از يک ثلث اعضاى ولسى جرگه، محاکمه رئيس يا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشى از اجراى وظيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايند و ولسى جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلث کل اعضا تصويب کند، متهم از وظيفه عزل و موضوع به محکمۀ خاص محول ميگردد.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

تشکيل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته ويشتمه ماده :
د افغانستان په محكمو كې محاكمه په علني ډول دايرېږي او هر څوك حق لري د قانون له حكمونو سره سم په هغې كې ګډون وكړي.

محكمه كولاى شي، په داسي حالاتو كې چې په قانون كې څرګند شوى يا د محاكمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې كړي خو د حكم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده:
محكمه مكلفه ده د خپل صادر كړي حكم اسباب په فيصله كې ذكر كړي.

د محكمو د ټولو قطعي فيصلو عملي كول واجب دي خو د شخص د مرګ د حكم په حالت كې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يوسلو دېرشمه ماده:
محكمې ترغور لاندې قضاياوو كې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حكمونه تطبيقوي.

كه د غور لاندې قضاياوو له جملي څخه د كومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو كې حكم موجود نه وي، محكمه د حنفي فقهې د

مادۀ يكصد و بيست و هشتم:
در محاكم افغانستان، محاكمه به صورت علنى داير مى گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احكام قانون در آن حضور يابد.

محكمه مى تواند در حالاتى كه در قانون تصريح گرديده، يا سرى بودن محاكمه ضرورى تشخيص گردد، جلسات سرى داير كند ولى اعلام حكم بايد به هر حا ل علنى باشد.

مادۀ يكصد و بيست و نهم:
محكمه مكلف است اسباب حكمى را كه صادر مى نمايد، در فيصله ذكر كند.

تمام فيصله هاى قطعى محاكم واجب التعميل است مگر در حالت حكم به مرگ شخص كه مشروط به منظورى رئيس جمهور مى باشد.

مادۀ يكصد و سى ام:
محاكم در قضاياى مورد رسيدگى، احكام اين قانون اساسى و ساير قوانين را تطبيق مى كنند.

هرگاه براى قضيه يى از قضاياى مورد رسيدگى، در قانون اساسى و ساير قوانين حكمى موجود نباشد محاكم به پيروى از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکامو له مخي او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون ټاکلي، قضيه په داسي ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توگه تأمين کړي.

يوسلو يو دېرشمه ماده :
محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالو پورې مربوطو قضاياووکې د تشيع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبيقوي.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون يا نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :
قاضيان د سترې محکمې په پيشنهاد او د جمهور رئيس په منظورۍ ټاکل کېږي.

د قاضيانو مقرري، تبديلي، ترفيع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

ستره محکمه د اجرايي او قضايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د تأمين لپاره، د قضائيه قوې،

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع نموده، قضیه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمین نماید.

مادۀ یکصدو سی و یکم:
محاکم برای اهل تشیع، در قضایای مربوط به احوا ل شخصیه، احکام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

در سایر دعاوی نیز اگر در این قانون اساسی و قوانین دیگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضیه را مطابق به احکام این مذهب حل و فصل می نمایند.

مادۀ یکصد و سی و دوم:
قضات به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور تعیین می گردند.

تقرر، تبدل، ترفیع، مؤاخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی و تأمین اصلاحات لازم، آمریت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري دېرشمه ماده :
كــه قـاضـــي د جـنـايـــت پـــه ارتـــكاب متهـم شـي، ستره محكمـه د قـانون لـه حكمونو سره سم د قاضي پر حالت غور كوي، كه ستره محكمـه دده د دفـاع تر اوريـدو وروسـتـه اتهـام وارد وبـولي، جمهـور رئـيس تـه يې د عـزل پيشـنهاد كـوي د جمهــور رئــيس لــه منظــورۍ وروســتـه مــتهم قاضــي لـــه وظيفـــې ثـــــخه عــزل او د قـانون لـه حكمونـو سره سم جزا وركول كيږي.

يوسلو څلور دېرشمه ماده:
دجـرمـونـــو كـشـــف د پـولـيـــس پـــه وســـيله او دجرمونـــو تحقيـــق او پـــه محكمـه كـې پـر مـتهم بانـدي د دعـوا اقامـه دڅارنوالۍ لـه خوا ، د قـانون لـه احكامو سره سم كېږي.

څارنوالي د اجرائيه قـوې برخـه ده او پـه خپلو اجراآتو كې استقلال لري.

د څــارنوالۍ تشـكيل، صـلاحيت او د اجراآتـــو څـرنـګـوالـــي د قانـــون لـــه لـيــاري تـنظـيـمـيږي.

د وسله والو ځواكونو، پوليسو او دملي امنيت كاركوونكيو د وظيفوي جرمونو كشــف او تحقيـق د خـاص قـانون لـه

قوهٔ قضائيه را تأسيس مى نمايد.

مادهٔ يكصد و سى و سوم:
هرگاه قاضى به ارتكاب جنايت مـتهم شود ، ستره محكمـه مطابق بـه احكـام قـــانون بـــه حالـــت قاضـــى رســيدگى نمـوده، پـس از اسـتـماع دفـاع او، در صورتيكه ستره محكمـه اتهـام را وارد بدانـد پيشـنهاد عـزلش را بـه رئـيس جمهور تقديم و با منظورى آن از طرف رئيس جمهور، قاضى مـتهم از وظيفـه معــزول و مطــابق بـــه احكـــام قـــانون مجازات مى شود.

مادهٔ يكصد و سى چهارم:
كـشـــف جـرايم، توسـط پـوليس و تـحقيـــق جـرايـــم و اقــامـــهٔ دعـــوا علـيـــه متهـــم در محـكـمـــه، از طـــرف څـارنوالى مطـابق بـه احكـام قانون صورت ميگيرد.

څـــارنوالى جـــزء قـــوهٔ اجرائيــــه و در اجـراآت خـود مسـتقل مـى باشد.

تــشـكيـــــل، صـــــلاحيت و طـــــرز فـعــالـــيت څـــارنـــوالـــى تـــوســـط قــانون تنظيم ميگردد.

كشــف و تحقيـــق جـــرايم وظيفـــوى منســـوبين قـــواى مســـلح، پـــوليس و مــوظفين امنيــت ملــى، توسـط قــانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لياړې تنظيمېږي.

يوسلو پنځه دېرشمه ماده:
كه د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاكمه پرې كېږي و نه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محكمه كې په خپله مورنۍ ژبه د خبروكولو حق دترجمان په وسيله ورته تأمينېږي.

اتم فصل
اداره

يوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د مركزي ادارې او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظيمېږي.

مركزي اداره پرځينو اداري واحدونو ويشل كېږي چې د هرې يوې په سركې يو وزير وي.

دمحلي ادارې واحد ولايت دی. د ولايتونو او مربوطه ادارو شمير، ساحه، برخې او تشكيلات د نفوسو دشمير، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس دقانون له لياړې تنظيمېږي.

خاص تنظيم می گردد.

مادۀ يكصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را كه محاكمه توسط آن صورت می گيرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضيه و صحبت در محكمه به زبان مادری، توسط ترجمان برايش تأمين ميگردد.

فصل هشتم
اداره

مادۀ يكصدوسی وششم:
ادارۀ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارۀ مركزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظيم ميگردد.

ادارۀ مركزی به يک عده واحدهای اداری منقسم ميگردد كه در رأس هر كدام يک نفر وزير قرار دارد.

واحد ادارۀ محلی، ولايت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشكيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اوه دېرشمه ماده:
حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زياتې ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

مادهٔ يکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هر چه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملی، صلاحيتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارهٔ محلی تفويض می نمايد.

يوسلو اته دېرشمه ماده:
په هر ولايت کې يوه ولايتي جرګه جوړېږي.

د ولايتی جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږی.

ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

مادهٔ يکصد و سی وهشتم:
در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل می شود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقيم از طرف ساکنين ولايت برای مدت چهارسال انتخاب ميگردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

يوسلو نهه دېرشمه ماده:
ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينوکې څرګنده شوې، برخه اخلي اوپه ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي

مادهٔ يکصد و سی ونهم:
شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

همکاری ادارهٔ محلی اجرا می نماید.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړيږي.

مادهٔ يکصد و چهلم:
برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کيږي.

اعضای اين شوراها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

په محلي جرگو کې د کوچيانو گډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيميږي.

سهم گيری کوچيان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيليږي.

مادهٔ يکصد و چهل و يکم:
برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکيل می شود.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می شوند.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيميږي.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظيم ميگردند.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

مادهٔ يکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعميل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونــو د تعــــميل او د منـــدرجو ارزښتونو د تــأميـــن لپـــاره لازمـې اداري جوړوي.

نهم فصل
اضطراري حالت

يوسلو دري څلويښتمه ماده:
کـه د جگـړې، د جگـړې دخطـر، وخـيم اغتشـاش او طبيعـي آفـاتو او يـا ورتـه حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه پـه هغـه طريقـه چې پـه اساسي قانون کې ټاکل شوې، ناشونې وگرځي د جمهور رئيس له خوا د ملي شورى په تائيد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

کـه اضـطراري حالـت تـر دوو مياشـتو زيـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره يې د ملي شورى موافقه شرط ده.

يوسلو څلورڅلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئـيس کـولاى شي د ملي شـورى او د سـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

يوسلو پنځه څلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهـور رئيس کولاى شي چې د ملي شورى او دسترې

و تــأميـــن ارزشـهــاى منـــدرج ايـــن قـــانـــون اســـــاسى، ادارات لازم را تشکيل مى نمايد.

فصل نهم
حالت اضطرار

مادۀ يکصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـيم، آفـات طبيعـى و يـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حيـات ملى از مجرايى کـه در قانـون اساسى تعيين شده، ناممکـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـيس جمهـور بـا تائيد شوراى ملى در تمـام يا بعضى از سـاحـات کشـور اعلان مى شود.

هرگـاه حالـت اضطرار بيش از دو مـاه دوام نمايد، براى تمديد آن، موافقت شوراى ملى شرط است.

مادۀ يکصد و چهل و چهارم:
در حـالـت اضـطرار رئـيس جمهــور مى تواند بـه مشـورۀ رؤسـاى شوراى ملــى و ســتره مـحکمـــه، بعضــى از صـلاحيت هـاى شـــوراى ملـى را بـه حکومت انتـقال دهد.

مادۀ يکصد و چهل و پنجم:
در حـالت اضطرار، رئيس جمهور مى تــواند بعد از تائيد روساى شـــوراى

(c) ketabton.com: The Digital Library

محكمې د رئيسانو تر تائيد وروسته د اساسي قانون لاندينی حكمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱- د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

۲- شپږ د يرشمه ماده؛

۳- داوه د يرشمې مادې دويمه فقره؛

۴- داته د يرشمې مادې دويمه فقره؛

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:
داضطرار په حالت كې اساسي قانون نه تعديليږي.

يوسلو اوه څلويښتمه ماده:
كه چيرې دجمهوري رياست دوره او يا د ملي شورى تقنيني دوره د اضطرار په حالت كې پای ته ورسيږي، د نويو انتخاباتو تر سره كيدل ځنډيږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې تمديديږي.

كه اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرګه د جمهور رئيس له خوا راغو ښتله كيږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسيدو وروسته، د دوومياشتو دننه انتخابات كيږي.

ملی و ستره محكمه، تنفيذ احكام ذيل را معطل بسازد و يا بر آنها قيودی وضع نمايد:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بيست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ يكصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادۀ يكصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ رياست جمهوری و يا دوره تقنينيه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هرگاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اته څلويښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (يوسلو څلور څلويښتمې او يوسلو پنځه څلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعديل

يوسلو نهه څلويښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازي د هغوی د حقوقو د ښېګڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپيتمې او يوسلو شپږ څلويښتمې مادې د احکامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي شوری د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

يوسلو پنځوسمه ماده:
د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت،

مادۀ يکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يکصد و چهل و چهارم و يکصد و چهل و پنجم اين قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم
تعديل

مادۀ يکصد و چهل و نهم:
اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات اين قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعايت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و يکصد و چهل و ششم اين قانون اساسی، با پيشنهاد رئيس جمهور يا اکثريت اعضای شورای ملی صورت می گيرد.

مادۀ يکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړېږى او د تعديل طرح تياروي.

شوراى ملىو ستره محكمه به فرمان رئيس جمهور تشكيل گرديده، طرح تعديل را تهيه مى كند.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايرېږى.

براى تصويب تعديل، لويه جرگه بر اساس فرمان رئيس جمهور و مطابق به احكام فصل لويه جرگه داير ميگردد.

كه لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اكثريت د تعديل طرح تصويب كړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ ېږى.

هرگاه لويه جرگه با اكثريت دو ثلث كل اعضا طرح تعديل را تصويب كند، بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ مى گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

فصل يازدهم
احكام متفرقه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان.، وزيران او دسترې محكمې رئيس او غړي، لوى ثارنوال، د مركزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت كې نشي كولاى له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

مادۀ يكصد و پنجاه و يكم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رئيس و اعضاى ستره محكمه، لوى ثارنوال، روساى بانک مركزى و امنيت ملى، واليان و شاروالها در مدت تصدى وظيفه نمى توانند هيچ معامله انتفاعى را با دولت انجام دهند.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمى رئيسان او غړي، لوى

مادۀ يكصد و پنجاه دوم:
رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محكمه، لوى

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوال او قاضيان نشي کولای د وظيفې د تصدۍ په موده کې نور مشاغل ولري.

څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کارکوونکی نشی کولی د وظيفې دتصدۍ په موده کې په سياسي ګوندونو کې غړيتوب ولري.

مادۀ یکصد و پنجاه و سوم:

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس و منسوبین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند در احزاب سیاسی عضویت داشته باشند.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوی څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورګان په وسيله چې قانون يې ټاکې ثبت، څېړل کېږي او خپرېږي.

مادۀ یکصد و پنجاه و چهارم:

دارایی رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورۀ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعیین میگردد، ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملي شورى رئيسانو او غړيو، د سترې محکمې غړيو، قاضيانو او لوی څارنوا ل ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

مادۀ یکصد و پنجاه و پنجم:

برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعیین میگردد.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي

مادۀ یکصد و پنجاه و ششم:

کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

یوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرګې په تائید تعینېږي.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لویې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوی لپاره محفوظ دي.

یوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذیدو څخه د ملي شورې د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

مادۀ یکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

مادۀ یکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادۀ یکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورۀ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظیفې سرته رسوي:

۱- دشپږو میاشتو دننه جمهوري ریاست، ملي شورى او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنیني فرمانونو صادرول؛

۲- له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسی تشکیلاتو پر قانون باندې دکار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسیون جوړول؛

۴- د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول؛

یوسلو شپیتمه ماده:

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دیرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظایف ذیل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛

۳- تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ یکصد و شصتم:

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت می گیرد تا اولین انتخابات رئیس جمهور و شورای ملی با هم در یک وقت صورت بگیرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

صلاحیت های شورای ملی مندرج در این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض می شود و ستره محکمۀ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:

ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادۀ یکصد و شصت و یکم :

شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعما ل می کنند.

د ملي شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از دایر شدن اولین جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

د افغانستان د انتقالی اسلامی دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړی.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهای اجرایی و قضایی دولت با رعایت حکم فقرۀ چهارم مادۀ یکصد و پنجاه و نهم این

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

فرامين تقنينی که از آغاز دورهٔ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملی شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ گڼل کېږي.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرگې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

مادهٔ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library